

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 6 —
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO na oglaševanje in izdajanje: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 —
Redni poslovniki delovnih ur: Ljubljana Slov. 10-11

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Izjalovljeni sovražni napadi na srednjem odseku

Ena korveta in ena 7000-tonska petrolejska ladja potopljena, šest prevoznih ladij s skupno 40.000 tonami pa zažganih v pristaniščih Augusta in Sirakuza — Sovražna nosilka letal zadeta na Atlantiku

Vrhovno poveljstvo, Vojno poročilo št. 1159.
Na bojišču na Siciliji je bil živahen ogenj obojestranskega topništva; napadi sovražnika v srednjem odseku so se izjalovili.
Nemška letala so bombardirala sovražna brodom, zasidrana v pristaniščih Augusta in Sirakuza in potopila eno korveto in eno 7000-tonsko petrolejsko ladjo, zažgala pa 6 prevoznih ladij v skupni tonazi nad 40 tisoč ton.
Anglo-ameriško letalstvo je izvršilo letalske napade na nekatera manjša središča Kalabrije ter povzročilo škodo manjšega obsega in nekaj žrtev med prebivalstvom.
Sestreljeni sta bili dve letali in sicer eno po protiletalskem topništvu v bližini Messina in eno po lovilcih v bližini Capue.
Med nekaj izjalovljenih akcij proti našemu konvoju, ki je plul po Tirenskem morju, so edine v spremstvu uničile 4 sovražna letala.
Na Atlantiku je naša podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Giuseppeja Rosellija Lorenzinja iz Rima zadela z dvema torpedoma sovražno nosilko letal. General Ambrosio.

Angležini obsojajo bombardiranje Rima

Lizbona, 29. jul. s. Med pismi, ki jih je objavil »Times« za bombardiranje Rima in proti njemu, je pismo gospe Silvie Sprigg, ki bombardiranje odločno obsoja, zatrjuje, da bi se železnica med severom in jugom Italije prekinila lahko med Rimom in Neapljem, ne da bi bilo potrebno bombardirati Rim.

Seja ministrskega sveta

Narodna fašistična stranka je razpuščena, njene socialne, sportske in vzgojne ustanove pa ostanejo

Rim, 28. jul. s. V torek 27. t. m. je bila v Viminulu prva seja ministrskega sveta pod predsedstvom Eksc. maršala Badoglia. Svet je sprito novega položaja, ki je nastal v političnem življenju države, predvsem odredil razpust Narodne fašistične stranke.

Z istim ukrepom so bile razglašene odločbe, po katerih razne pomožne podporne, vzgojne in sportske ustanove bivše stranke lahko še naprej delujejo.
Na isti seji ministrskega sveta je bilo odrejeno ukinitje zakona z dne 9. 12. 1928 št. 2693, tičnega se Velikega sveta fašizma, ker je nezdružljiv s povratkom k ustavnemu redu.

Odrejena je bila tudi ukinitve posebne sodišča za obrambo države, katerega pristojnost se prenese na vojaška sodišča armadnih zborov za časa vsega trajanja sedanje vojne.

Poslanica bojevnikom

Rim, 28. jul. s. Predsednik Narodnega združenja bojevnikov je vsem bojevnikom poslal naslednjo poslanico:

Bojevniki! Italija ne more umreti! Italija naša vera, Italija, ki stopa vselej po poti časti in ki je svojo veličino dosegla z žrtvami, Italija, za katero smo se borili in krvavili, ta Italija je v svojih menjavah vendarle vselej čutila, da je njena usoda večna in slava. Ta Italija je z jasnimi in navdihnim gibom Kralja - vojaka potrdila svojo trdno voljo v tej resni in slovesni uri svoje zgodovine. Sledeč dvajsetletni navadi, sem odpisal Nj. Vel. Kralju in Cesarju, v trenutku, ko je s svojim visokim posegom dal nov polet in novo usmeritev življenju naroda, izraze vaše vdanosti in vaše vere v bodočnost domovine, katere zgodovinski porast spremlja tisočletna Savojska rodbina od Umberta Biancamana do danes in predstavlja tudi za oddaljenejšo bodočnost najvišje in nedostopnejše jamstvo premočrnosti in edinstva za ves narod. Italijanski čut discipline, ki ste si ga vi pridobili in potrdili v vojašnicah in na bojiščih, najvišja zvestost dolžnosti, ki je vselej postavljala Italijo na vrh vaših misli in vaših težej, brezmejna ljubezen za Kralja, ki je ponovno s svojim naglim nastopom dokazal, da je krona zaščitnica usode države v vsakem trenutku, zlasti pa v teh najbolj kočljivih in odločilnih trenutkih, ko je drugimi ustavnimi organom države težko izbrati pravo pot, vse to bo v vas potrdilo to najvišjo potrebo discipline, poslušnosti in najstrožje izvrševanja vsega, kar je dnes za slehernega Italijana njegova sveta in neodklonljiva dolžnost.

Na to dolžnost sem hotel zlasti opozoriti v pozdravu, ki sem ga v vašem imenu poslal maršalu Italije Pietru Badogliu, vojskovodji v tolikšnih zmagovitih bitkah, ki mu je bilo sedaj zaupano tudi politično vodstvo naroda. Monarhija, vojska, narod so temelji, na katerih je vselej stonela domovina, to so temelji, na katerih bo zgrajena zanesljiva in boljša bodočnost domovine. Zivel kralj!

Amicare Rossi.

Trdno prijateljstvo Madžarske in Italije

Budimpešta, 28. jul. s. V Budimpešti je vzbudila vest o imenovanju maršala Badoglia za šefa italijanske vlade veliko zanimanje. Madžarski listi so objavili na prvih straneh z največjimi črkami to vest, kakor tudi proglase Nj. Vel. Kralja in Cesarja ter novega šefa vlade. Prvi uredniški komentarji so prežeti z največjo simpatijo do Italije. Vsi listi znova potrjujejo čustva nespremenjenega globokega prijateljstva Madžarske do Italije. Prijateljstvo Madžarske do Italije piše »Magyarország« ni slučajno, ima globoke korenine v skupni omiki in zgodovini obeh držav. Ljudstvo sv. Stefana je hodilo v teku svoje evropske zgodovine vedno ob strani Italije, razen v vojni 1914/18, ki je bila bolj italijansko-avstrijska vojna. Maršal Badoglio, nadaljuje list, neobseja najlepše italijanske vojaške kreposti ter uživa doma in v inozemstvu veliko popularnost.

Listi objavljajo slike maršala Badoglia in dodajajo, da se je z njegovim imenovanjem za šefa vlade pričela nova faza v razvoju Italije, na katero se v tem trenutku obračajo pogledi vseh prijateljev s čustvi najodkritostnejšega prijateljstva. Listi nadalje potrjujejo pomen patriotskih manifestacij v Italiji, katere potrjujejo soglasnost v odobravanju, v katerem se je italijansko ljudstvo zbralo okrog Kralja in maršala Badoglia.

Poluradni »Budapesti Ertesito« piše med drugim: Maršal Badoglio, veliki in obdobje vredni lik vojak, je storil domovini že neocenljive usluge. Predstavlja največje italijanske vojaške kreposti. V tem zgodovinskem trenutku, piše poluradna agencija, obračajo Madžari pogled na Italijo z najtoplejšo simpatijo, prepričani v bodočnost velike prijateljske države.

Turški listi o pomenu Savojske dinastije

Carigrad, 28. jul. s. Turški listi poveljujejo cele strani spremembi vlade v Italiji. Ugodno se komentira vest, da je bil za zunanjo ministarstvo imenovan Eksc. Guariglia, veleposlanik pri vladi v Ankari. Med nekajmesečnim bivanjem v Ankari se je veleposlanik Guariglia uveljavil kot diplomat prvega reda, ter si pridobil splošno spoštovanje in ugled. List »Beşiktaş« piše v

članku z naslovom »Kontinuiteta«, da se v hudih urah naroda izmeri vrednost ustanov, ki so nad minljivimi ljudmi, ter poudarja, da je dinastija bistvene vrednosti za Italijo, ker je povezana z vsemi zgodovinskimi dobami države. Po omenitvi, da je bila Savojska dinastija med borbami za preporod luč, ki je privabljala vso vero in upanje, omenja list, da je v prejšnji vojni vladar predstavljal voljo naroda do odpora. List zaključuje, da je naravno, da se v trenutkih odgovornosti za italijanske voditelje bli vladarja postavi na prvo mesto med bliskovitimi in trušcem bombardiranja.

Velik vtis spremembe italijanske vlade v španskem Maroku

Tanger, 28. jul. s. Maroški tisk objavlja z velikim poudarkom vest o spremembi italijanske vlade. Listi objavljajo slike in proglase Kralja in Cesarja ter maršala Badoglia, omenjajo, da vlada po vsej Italiji mir, delo, red in velika patriotska gorečnost. Listi potrjujejo, da sestavljajo novo vladno strokovnjaki, ki dajejo državi največjo poročila. V političnih krogih so sprejeli s posebnim zanimanjem vest o imenovanju Eksc. Guariglie in Eksc. Rocca za ministra. Njuno delo v svojstvu veleposlanikov se omenja s spoštovanjem. Poluradno glasilo španskega Maroka posveča vso prvo stran današnje številke zadnjim dogodkom v Italiji ter objavlja obširen življenjepis maršala Badoglia.

Japonski uspehi na Daljnem vzhodu Ameriška križarka potopljena — Zmagovite akcije japonskega letalstva

Tokio, 28. jul. s. Japonski glavni stan objavlja:
Japonske podmornice so 20. t. m. napadle v vodah Salomonskega otočja sovražno pomorsko skupino ene križarke in 3 rušilcev. Podmornicam se je posrečilo premagati črto rušilcev in so potopile križarko razreda »San Francisco«.

Tokio, 28. jul. s. Z nekega japonskega oporišča na Kitajskem poročajo, da so japonski lovci med nekimi letalskimi spopadi zrušili dva »P-40«. Edinec letalstva japonske vojske so zopet napadle letališče Kierov. Nastala je huda škoda na odletelih in v drugih letalskih napravah. Vsa japonska letala so se vrnila na svoja oporišča.

Tokio, 29. jul. s. V poldrugoletni vojni se je na Filipinih in v Birmi posebno izkazal odred japonskega letalstva pod poveljstvom generala Riosukeja Matkanisija, ki je sestrelil od pričetka vojne do konca maja 620 sovražnih letal, od katerih je 214 zrušil v borbah. Jata generala Matkanisija je potopila 142 ladij, uničila 3707 tankov in mnogo vojaških potrebščin. V tej dobi je izgubila 60 letal, ki so se večinoma prostovoljno poglajala proti ciljem.

Konsolidacija na Filipinih

Legaspi, 28. jul. s. 23 gverilcev pod vodstvom Pedra Britona, Rocenta Broquesena in n. Clonta Bora so pod vtisom japonskega prizadevanja, da se vrne popolna neodvisnost Filipinam, prišli iz svojih skritih v gorskem okrožju Bicola na otoku Luzonu in se predali japonskemu orožništvu. Izrekli so željo, da bi sodelovali v nadaljnjem z Japonci in izjavili, da so na-

Krvavi spopadi med belci in črnci v Zedinjenih državah

Buenos Aires, 28. jul. s. Ameriška revija »Life« označuje izgrede, ki so nastali v Detroitu ob koncu junija, za najbolj krvavo borbo ras, ki je bila kdaj v Ameriki od leta 1919. Revija objavlja številne fotografije hudih spopadov na cestah, ki so nastali zaradi neresnične vesti, da so belci vrgli v reko neko črno z otrokom. Takoj so mladi črnici oplenili nekaj trgovin in se polastili orožja ter začeli razbijati trgovine belih in izvrševati nasilna dejanja. Nekega belega zdravnika so pretepli do smrti. Kmalu nato so se pojavile v črnih okrajih Detroitu in v glavnih cestah mesta skupne belih mladenčev, ki so se krvavo

1200 krat nad sovražnikom

Pred dnevi je, kakor poročajo nemški listi, stotnik Hans-Ulrich Rudel izvršil svoj 1200. polet nad sovražnikom. Stotnik Rudel je vodja letala v skupini strogolavcev in je kot prvi nemški letalec dosegel tako visoko število poletov.

Najmlajši letalski polkovnik

Hitler je odlikoval s hrastovim listom z meči k viteškemu križcu železnega križa polkovnika Dietricha Peltza, ki je 31. vojak nemške vojske, odlikovan s tem visokim redom. Polkovnik Peltz je tretji letalec, ki si je priboril odlikovanje hrastovega lista z meči. Star je 29 let.

Uspešen nočni lovec

Nemški listi poročajo, da je stotnik princ Sayn-Wittgenstein eden izmed najuspešnejših in najbolj znanih nočnih lovcev. Pred kratkim je v eni sami noči na vzhodni fronti sestrelil 7 sovražnih bombnikov. Jeseni 1941 je bil prestavljen k noč-

Ne nasedajte lažnjivim govoricam!

Rim, 28. jul. s. Razširjajo se glasovi o senzacionalnih dogodkih. Opozarjajo se vsi, da ne zaupajo tem glasovom, ki jih mečejo v javnost neodgovorni elementi, samo z namenom, da bi motili javni red.

Nadaljnji inozemski odmevi

Bukarešta, 28. jul. s. Dogodki v Italiji še naprej obračajo pozornost rumunskih listov na Rim. Listi objavljajo na prvih straneh razen obširnih poročil fotografije Kralja in Cesarja ter maršala Badoglia. »Viata« piše, da obojoroža Badoglia ljubezen in največje spoštovanje italijanskega naroda, ki popolnoma zaupa v njegovo delo, s katerim hoče ščititi najvišje interese naroda.

Kodanj, 28. jul. s. Vsi listi so v posebnih izdajah in na najbolj vidnem mestu z vsimi tipografskimi poudarki razširili vest o ustanovitvi nove vlade v Italiji. Pod velikimi slikami Kralja in Cesarja in prvega ministra Badoglia so v celoti ponatisnjeni proglasi italijanskemu narodu. Varnost, ki jo pripisujejo dogodku, izkazuje okolnost, da mu listi posvečajo mnogo prostora, kakor na primer list »Berlingske Tidende«, ki objavlja o tem 6 polnih strani. Splošni ton vseh listov kaže brez-pogojno simpatijo za vlado maršala Badoglia, o katerem objavljajo listi dolg življenjepis. Razen tega opozarjajo na priljubljenost Savojske monarhije v Italiji, priljubljenost, ki je edina omogočila vladno spremembo brez pretresljajev.

Tesno sodelovanje Tajske z Japonsko

Bangkok, 28. jul. s. Urano poročajo, da je tajska vlada sklenila poslati na Japonsko misijo pod vodstvom zunanjega ministra, ki bo vrnila obisk japonskega ministra za zadeve Velike vzhodne Azije Kazuo Aokiya. Misijo bo spremljal svetnik japonske veleposlaništva, njeni člani pa bodo generalni direktor za politične zadeve, zunanji minister, direktor za gospodarske zadeve v zunanjem ministertvu, parlamentarni tajnik zunanjega ministertva, šef protokola in dva tejnika zunanjega ministertva.

Dan tajske vojske

Bangkok, 28. jul. s. Tajska proslavlja danes dan vojske. Ob nazočnosti zastopnikov oblasti so bile vojaške in sportske prireditve, med katerimi so položili cvetlice pred spomenik jpnage.

Japonski katoličani za Veliko vzhodno Azijo

Tokio, 27. jul. s. 200.000 Japoncev katoliške vere je ustanovilo katoliško družbo Japonske, ki hoče prispevati s svojim delovanjem k uspešnemu nadaljevanju vojne za Veliko vzhodno Azijo. Otvoritev zborovanja družbe, ki bilo danes popoldne v Kalcamu, so se udeležili najvišji predstavniki katolikov na Japonskem. Bivši vodja rimsko-katoliških združenj na Japonskem, Sakuzo Ukino, je bil imenovan za glavnega šefa nove organizacije.

Krvavi spopadi med belci in črnici v Zedinjenih državah

mačevali, prevrnili mnoge avtomobile črncev in jih zažgali ter neumljeno pretepli vse črnce, ki so jih srečali.
Revija naglašala, da se zdijo beli mladenčji, ki so to storili, kakor je videti po fotografijah, inteligentni in dobro občebleni. Odgovornost za položaj je pripisati po mnenju revije naslednjim okoliščinam: Nevarnim stanovanjskim razmeram, zaradi katerih morajo črnci in belci živeti skupaj v bednih okrajih ali pa celo pod isto streho ter močnemu izseljevanju belih in črnih delavcev iz južnih področij proti industrijskim središčem, ki je povzročilo in povzroča stalne spore.

Amerika pripravlja gospodarsko zaslužnjenje arabskih narodov

Ankara, 27. jul. s. Ameriški urad za Srednji vzhod je javil, da potuje veliko število ameriških strokovnjakov po Srednjem vzhodu in proučuje gospodarske možnosti v arabskih državah, katerim bo Amerika odsej posvečala posebno skrb. Po namerah Washingtona naj bi bilo gospodarstvo Srednjega vzhoda popolnoma preosnovano. Arabsko prebivalstvo bo moralo kupovati ameriške industrijske izdelke pred angleškimi in plačevati s svojimi surovinami, katerih izkoriščanje bo rezervirano izključno za ameriški kapital.

Težki boji pri Orlu

Sovjetski napadi na ostalih odsekih vzhodne fronte so popustili — Na Atlantiku potopljenih 10 sovražnih ladij s 56.241 tonami, 10 ladij poškodovanih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. jul. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Težki obrambni boji v odseku pri Orlu se nadaljujejo. Na ostali vzhodni fronti so sovjetski napadi po moči in obsegu popustili.

Iz posameznih odsekov javljajo:
Ob kubanskem mostišču, ob Miusu in ob Doncu so se sovražni napadi ponesečili. Na področju pri Orlu je napadal sovražnik tudi večerj z nezmanjšano silo. Vsi napadi so se z velikimi izgubami sovjetskih čet zrušili. Na tej fronti se je v zadnjih tednih posebno odlikoval porosko-westfalska 86. pehotna divizija.

Tudi južno od Ladoškega jezera so ostali brez uspeha sovražni napadi, ki pa so bili podvzeti s slabšimi silami nego prejšnje dni.
Na Siciliji se je obojestransko topniško delovanje znatno ojačilo. V srednjem odseku fronte so se zrušili napadi britanskih in severnoameriških oddelkov v obrambnem ognju pred nemško-italijanskimi postojankami ali pa so bili s takojšnjimi protisunkmi razbiti. V vodah okoli otoka je letalstvo v dnevnih in nočnih napadih uničilo petrolejsko ladjo s 7000 tonami in eno korveto. Šest velikih transportnih ladij je bilo poškodovanih.

Močni oddelki sovražnih bombnikov so nadaljevali teroristične napade proti mestu Hamburg. Povročena so bila nadaljnja uničenja in deloma obsežni požari v več mestnih delih. Prebivalstvo je imelo zopet izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so po dosedanjih podatkih sestrelili 47 napadajočih bombnikov.

Včeraj podnevi je protiletalska obramba nad zasedenim zapadnim ozemljem sestrelila nadaljnjih 9 sovražnih letal.

V boje z oddelkom sovražnih brzih čolnov so potopile zaščitne edince pred nizozemsko obalo brzi topničarski čoln in poškodovale drugega tako težko, da se lahko smatra za uničenega. Naše edince so se polnoštevno vrnile v svoja oporišča. Letala na dolge polete so znova napadla na Atlantiku opaženi sovražni konvoj in potopila dve trgovski ladji s skupno 12.000 br. reg. tonami. Ena ladja s 5000 tonami je bila tako težko zadeta, da se je nagnila. Dve nadaljnji tovorni ladji sta bili poškodovani.

Nemške podmornice so potopile na Atlantiku in v Sredozemlju 8 ladij s skupno 44.241 br. reg. tonami, poškodovale pa so eno lahko križarko in 6 tovornih ladij ter sestrelile pri obrambi 3 sovražna letala.

Podrobnosti o bojih

Berlin, 29. jul. s. DNB poroča, da je med borbami v srednjem odseku vzhodne fronte ob sistemni elastični obrambi Bolhov večerj spremenil lastnika. Nemške čete so lahko nemoteno zavzele novo ključno postojanko, potem ko so uničile vse vojaške naprave, ki bi mogle služiti sovražniku.

Berlin, 29. jul. s. Glede borb na vzhodni fronti poroča mednarodna obveščevalna agencija, da so nemške čete tudi večerj dosegle nove obrambne uspehe. Čeprav so Sovjeti razpolagali z znatno premočjo in ljudem in težkem orožju, jim ni na nobeni točki uspelo prodreti v postojanke branilcev. Očitno je torej, da se stalno uresničuje namera nemških poveljstev, da se zadajajo sovražniku visoke izgube, do skrajnosti pa štedijo lastne moči. Včeraj je sovražnik izgubil vsega skupaj 164 tankov.

Hude sovjetske izgube

Berlin, 28. jul. s. Glede borb na vzhodni fronti trdi mednarodna obveščevalna agencija, da so se v odseku Orla nadaljevale v ponedeljek z nespremenjeno silovitostjo, sovjetske čete pa so na sam ponedeljek ojačile svoje napade na kubansko pred-

mostje in ob Miusu. Tudi nemška razsvetitev vzhodno od Petrograda je bila podvržena najmočnejšemu pritisku sovjetskih čet, ki so skušale ob podpori topništva, skupin tankov, težkega orožja in močnih skupin bojnih letal streti nemški odpor. Na vseh frontah je bil sovražni napor nevtraliziran. Sovjetske čete so utrpeli krvave izgube in žrtvale ogromne količine vojaških potrebščin. V ponedeljek je nemška obramba uničila v celoti na vsej vzhodni fronti 228 sovražnih tankov.

Uspeh napad na sovražni konvoj

Berlin, 28. jul. s. V dopolnitev včerajšnjega nemškega vojnega poročila sporoča mednarodna obveščevalna agencija, da je skupina nemških bombnikov za dolge polete na svojem obojeznem izvidniškem poletu nad Atlantikom napadla kakih 400 km zapadno od rta Montego na Portugalskem velik sovražni konvoj, ki so ga spremljale 1 križarka in 4 druge manjše voje edince in ki je plul proti Sredozemlju. Iz nadaljnjih ugotovitev je razvidno, da so bile potopljene 3 prevozne ladje po 6000, 8100 in 8000 ton. Tri nadaljnje trgovske ladje so bile hudo poškodovane. Ena izmed njih je kasneje opazilo nemško izvidniško letalstvo v plamenih na istem mestu, kjer je bila zadeta. Lahko torej smatramo, da je britanska trgovska brodom izgubila zaradi tega napada najmanj 4 velike ladje v skupni tonazi 30.000 ton.

Sklepi španske vlade

Madrid, 28. jul. s. Danes ponoči je ministrski svet, ki se je petek sesti pod predsedstvom državnega poglavarja, zaključil svojo sejo. Med številnimi odobrenimi dekreti so dekreti, s katerimi je vojni minister imenoval za generalnega kapitana drugega vojaškega področja v Burgosu divizijskega generala Miguela Abriata Cantona, za generalnega direktorja civilne garde pa divizijskega generala Kamilla Arcona Vego, ki je zapustil položaj podtajnika v vojnem ministertvu.

Ministrski svet je nadalje odobril dekret letalskega ministertva, s katerim se ustanavlja splošna akademija za letalstvo.
Uradni list objavlja dekret zunanjega ministra, s katerim se ukinja položaj letalskega atašeya pri španskem veleposlaništvu v Rimu in pri poslanstvih v Beogradu, Bukarešti, Sofiji in Ankari.

Stroga nevtralnost Argentine

Buenos Aires, 28. jul. s. Šef policije je izdal vsem listom poziv, naj se izognejo objavam vesti in komentarjev, ki lahko škodijo nevtralnosti politiki države ter predstavljajo propagando za katerokoli izmed vojujočih se strank.

Na Irskem ponorečen angleški hidroplan

Lizbona, 29. jul. s. Nekaj angleških hidroplanov, ki je odletel iz Lizbone, se je razbil na tleh pri Dingiu na Irskem 10 potnikov se je ubilo, dva pa sta umrla v bolnišnici zaradi hudih ran, ki sta jih pri nesreči dohila. V hidroplanu je bilo 17 potnikov in sedem mož posadke.

Trčenje dveh ameriških bombnikov

Lizbona, 29. jul. s. Po trčenju med dvema ameriškima bombnikoma, ki sta se razbila na tleh pri Havani, so kubanske vojaške oblasti objavile, da se je pri nesreči ubilo 12 letalcev.

Inseriraj v »Slov. Narod«

Strokovne skrbi naših čebelarjev

kakor se zrcalijo iz njihovega glasila „Slovenskega čebelarja“ — Po čebelah je precej povpraševanja, pri razmnoževanju pa je potrebna previdnost

Ljubljana, 29. julija. Lanska huda zima in letošnja lakota sta povzročili, da je zamrlo življenje v mnogih panjih naših marijivih čebelarjev. Druga posledica je, da je sedaj po čebelah veliko povpraševanje. Za dobro blago plačujejo kupci prav povoljne cene. V tem položaju se marsikateri čebelarji loti želja, da bi razmnožili svoje panje, izrabili ugodno konjunkturo in zaslužili s prodajo čebel.

Taj skrbi posveča najnovejša številka „Slovenskega čebelarja“ uvodni članek, ki ga je napisal A. B. Pisec svetuje čebelarjem pri razmnoževanju previdnost in previdnost. Kdor želi prihodnjo pomlad prodajati čebele, naj dobro premisli, koliko panjev bo lahko jeseni založil s potrebnim zimskim zalogo. Upoštevati mora, da je zlasti dobava sladkorja za krmljenje čebel še zelo dvomljiva.

Ker čebelarji nekaj let ne bodo smeli računati z dobavami sladkorja, se bodo morali zanašati samo na to, kar imajo v rokah, to je na železno rezervo medu in starega sladkorja. Po količini te rezerve se bo tudi vsak odločil, koliko mu kaže razmnoževati čebele. Vsakega čebelarja mora voditi misel, da je v sedanjih razmerah boljše imeti manj dobrih panjev, kakor mnogo »prašičkov«.

Ogrebanje in prestrezanje rojev

Tudi to vprašanje, ki o njem razpravljajo Vladislav Rojec, je za čebelarje važno. Nemalokrat zadajo roji čebelarjem mnogo skrbi, truda in drugih nevšečnosti. Pri ogrebanju so si nekateri polomili že roke in noge, pa tudi smrtno nesrečo so se že zgodile.

Pisec svetuje naslednja dva načina, da se izognemo vsem nevarnostim, ki jih povzročajo roji: 1. roj je treba izvesti iz prostora, ki je za ogrebanje čim bolj prikladen 2. čebele je treba prestreči pri žrelo, ko se usipajo iz panja. Nekdaj so čebelarji mnogo skrbneje gojili umetnost zavljudenja rojev čebel na primerno mesto. Mlajši rod je mnogo let starih navad opustil. Čebelarji so za vabo roju uporabljali razne pripravke, nekateri pa se ne bali v obliki nizkega zabojčka, ki jih moramo imeti pri rokah več in jih v času rojenja razobesiti v okolici čebelnjaka.

Priloge za zanimljanje čebel

Načrtna priprava za zanimljanje čebel se mora izvršiti že sredi poletja, ko je končano rojenje. Čebelarji nikakor ne smejo čakati na konec jesenske paše na ajdi. V začetku junija čebelar se vedno pravčasno zamenja slabše matice z boljšimi, ki bodo dobre matere bodočih pokolenj. V tem času lahko poskrbi, da bodo družine ob jesenski paši dovolj močne. Nagajanje do zaleganja pospešujejo čebelarji z namernim pitanjem in uporabljanju zato pitance ali sladkor. Šibkim družinam se dodajajo v tem času pokrite čebelje zalege iz močnih panjev.

Fr. L., ki o tem vprašanju razpravlja, opozarja tudi na potrebno primerno satje. Prestarajo, pokvarjeno damo družinam, ki jih jeseni pederemo. Iz pomankljivih je treba čebele preseliti v boljše panje. Kratko: le pravilno oskrbljene družine bodo dobro urejale svoje zimsko gnezdo.

Velik pomen regrata za pomladansko čebeljo pašo

Zelo zanimivo so ugotovitve Leopolda Debeveca, ki razpravlja o čebelji paši s posebnim ozirom na regrat. Pravi čebelar si bo vedno prizadeval spoznati vse medovite rastline svojega okolja. Starejši kmečki čebelarji so bili v poznavanju rastlin veliki veščaki.

Med glavne predstavnike pomladanske čebelje paše spada tudi regrat, ki ga pozna skoro vsak otrok. Na njem dobe čebele obilo cvetnega prahu in precej medecine. Zaradi dolgotrajnega cvetenja pritevamo regrat med važnejše predstavnike čebelje paše. Važen je za čebele predvsem spomlad, ki jim nudi obilo obnožine. Regratov med je gost, lepljiv in naglo kr-

stalizira. Regrat predstavlja za čebelarstvo zlasti ob času slabe paše in v sušnih letih pravo rešitev.

Slaninar — škodljivec čebeljih družin

Med glavne sovražnike čebel pršteva čebelarji voščenega molja, katerega ličinke izgrizejo na površju panja plitve kotanjice. V te nato zapredajo. Podobno dela luknjice in rove v les navadnih slaninar. Leopold Debevec ga opisuje na ta način, da bi čebelarji spoznali tudi tega svojega škodljivca in da bi se ga znali varovati, dasi ni tako nevaren kakor voščen molj.

Slaninar je do 9 mm dolg hrošček sijajno črne barve. V panju se hrani z odpadki voska in obnožine. Njegove ličinke se hranijo s cvetnim prahom, to pa največ ponoči, ker so zelo plahe in se boje svetlobe. Pri čebelah hrošči ne povzročajo ravno posebne škode, mnogo bolj neprijetni gostje so v zanemarjenih hrumbah za rezervno satje. Postavljena je bila tudi domneva, da je slaninar eden glavnih prenašalcev čebeljih bolezni in mu morajo čebelarji posvetiti čim več pozornosti. Kakor voščnemu molju tudi slaninarju strememo po življenju najbo-

Kjer je nekoč rasla trava... stoje zdaj velike stanovanjske hiše in lepe palače

Ljubljana, 28. julija. Naše mesto ima zanimivo in obenem nevarno lego. Temu sta nedvomno vzrok ljubljanski grad in Tivoli z griči v svojem zaledju. Zaradi tega mestno središče, zlasti najozje, ki se stiska v ozini med grajskim hribom in velikim krasnim parkom, kar na lepem izgine. Z drugimi besedami povedano: najozje središče meji na konec mesta, odnosno na pravečati gozd.

Ta značilnost je bila še bolj vidna pred leti, ko se je pred glavno pošto razprostiral velik travnik, ki je segal do Kolizeja. Bil je ves pohojen in pomendran, ter ga je razpolagala ozka steza. Tu pa tam pa je stala nizka stavba...

Danes o tistem travniku ni ne duha ne sluha več. Ostal je le v spominu starejših ljudi. Na njem je nastal najmodernejši del našega mesta. Zrasle so velike in lepe palače, ki stoje ob ravnih in širokih ulicah, razdeljene v množico skupine z nebotičnikom na čelu.

Na desni strani Ulice 3. maja stoje, razen palače hrvatske banke in stavbe ob nji, ki pa tudi nista kdo ve kako stari, same nove večnadstropnice. Te so: del petnadstropne palače Kreditne banke, šestnadstropna palača »Dunav«, palača »Viktoria«, palača Trboveljske premožkopne družbe in palača Poštne hranilnice. Desna stran je sedaj vsa zazidana. Skoraj povsem zazidane so tudi Beethovnova, Gledališka in Gajeva ulica, dočim čaka Puherjeva ulica, ki tudi spada k »travnikiški« skupini, na dokončano ureditev. Najmočnejša in v letih zgrajena je trenutno nebotičniška skupina med Bleiweisovo, Verdijevo in Beethovnovi ulico. To ter Ulico 3. maja, Najnižji del skupine je v Beethovnovi ulici, kjer je en trakt palače Kreditne banke s štirimi nadstropji.

Skoraj prav tako močna in še novejša, vendar pa ne povsem dograjena, je skupina banke »Slavije« med Bleiweisovo, Puherjevo in Verdijevo ulico ter na novo urejen prostor med zadnjima dvema. Najnižja stavba te skupine ima pet nadstropij in podstrešje. Neizpolnjen je samo še ogle med Bleiweisovo cesto in Puherjevo ulico. Malo dlje, med Verdijevo, Gledališko in Puherjevo ulico, pa je Dukičeva skupina, ki je sestavljena iz dveh ogromnih samostojnih in manjše palače. Prvi dve imata šest do sedem nadstropij, zadnja pa šest. Tretja, skoraj izgrajena, vendar v glavnem znatno nižja skupina palač stoji med Ulico 3. maja ter Gledališko, Verdijevo in Beethovnovi ulico. Neizgrajena je samo še prostor na oglu med poslednjima. Višja, a prav tako še ne povsem izgrajena, je nadaljnja skupina med Ulico 3. maja ter Tivoli.

lje tako, da skrbimo v svojih čebelnjakah za red, čistoto in močne družine.

Preprij čebelarju škoduje

Čebele so zelo občutljive, za preprij, to pa ne samo v čebelnjakah, temveč povsod drugod. Čebelnjake moramo postavljati v mirne zatišne lege. Kraj, ki so izpostavljene hudim vetrovom, niso primerni za čebelarstvo. Če je čebelnjak na vetrovnem kraju, je pred panji vedno precej mrtvih čebel. Tudi roji se radi v vetrovnem vremenu razkrope.

Da je preprij čebelarju neprijeten, izpriča same. Zlasti na zimo zadajo vse reze v panju. Prav zaradi vetra in preprija stavi najbrže čebele satje poševno ali povprek.

Razvoj čebel v aprilu in maju

Mesečni pregled opazovalnih postaj (na Barju, v Cerkljici, Sv. Gregorju-Ortenku, v St. Vidu, na Krki, Pluski-Trebnjem, v Novem mestu in Šmarjeti) za april in maj letošnjega leta ugotavlja, da čebelja paša na borovnicah, češnjah in drugem sadnem drevju ni bila kaj prida, čemur sta pripomogla veter in suša. Izlet čebel je bil živahen, donosa pa ni bilo skoro nobenega.

Razvoj čebel je bil v aprilu v splošnem še dovolj ugoden. Dober je bil tam, kjer je napredoval na račun lanske paše na hoji. V nekaterih krajih so bili panji proti koncu meseca že godni za prestavljanje, kar se že več let ni zgodilo.

V maju je bila čebelja paša tako dobra kakor že več let ne. Medilo je vse, najbolj pa je zalegla mana, smreka in travniška kadulja. V nekaterih krajih so morali čebele krmiti, ker so bile suhe. Posebno je bilo to potrebno v dnevih od 4. do 8. maja. Panjem je bilo treba pokladati, žal pa je bilo ponekod premalo sladkorja na razpolago.

manovo, Verdijevo in Gledališko ulico. Neizgrajen je prostor med Tomanovo in Verdijevo ulico.

Ulica 3. maja je v vsej dolžini asfaltirana in ima asfaltirane hodnike, obrobline s kamnitimi robniki; asfaltiran ni samo hodnik pred Narodno galerijo. Asfaltirani sta tudi Beethovnova in Gledališka ulica, slednja do Verdijeve. Verdijeva ulica je tlakovana z bitumenom do Gledališke, netlakovani pa sta Puherjeva in Tomanova ulica ter del Verdijeve med Gledališko in Tomanovo ulico. Puherjeva ulica še nima urejenih hodnikov za pešce, kar pa je povsem razumljivo, ker je sedaj še preozka.

Od nekdanjega prostornega travnika ni ostalo ničesar, razen še nezazidanih prostorov na dveh oglih: med Beethovnovi in Verdijevo ter med Verdijevo in Tomanovo ulico. Neizgrajeni pa bodo ostali prostori med stavbami Dukičeve skupine in prostor med Dukičovo skupino in banko »Slavije«.

Večji del omenjenih palač je med najmodernejšimi v Ljubljani. Imajo krasna pročelja, ravne strehe, sodobne trgovske in pisarniške prostore ter stanovanja z vsemi pritlikalnimi, električno, plin in električno dvigala.

Kakor vidimo, se naše mesto zelo hitro razvija in izpreminja svoje lice. Zlasti velja to za najozje središča. In že sedaj le kažejo obrisi nadaljnjih pridobitev, novih reprezentativnih palač, novih ulic in trgov. Ne samo na nekdanjem travniku pred glavno pošto, tudi drugod po mestu in okrog njega so nastali celi novi okraji z novimi ulicami in cestami. Dajna periferija se je zila z mestom, a na ozemljih, kjer sploh ni bilo nikakega življenja, so zrasle nove hiše, nadalje pa so že v načrtu. Njih zgraditev je samo še vprašanje časa.

Iz pokrajine Trieste

— **Ljudsko gibanje.** Dne 27. julija je bilo v Triestu 14 rojstev in osem smrtnih primerov. Porok ni bilo.

— **Druga skupina železničarskih sinov v pomorski koloniji.** Te dni je bila sprejeta v pomorski koloniji ob drevedoru Regina Elena druga skupina železničarskih sinov iz Trieste.

— **Ponesrečenci.** 28-letni delavec Jakob Moro iz ulice Paolo Vergerio je prišel pod voz in obležal s poškodovano desno nogo. 40-letni poljedelec Virgil Zanutelet iz Chiadina 7 si je pri delu zlomil levico. Po obrazu in desnici se je opekli pri delu avtogonist Alojz Candias iz ulice S. Giorgio. 22-letni Lucijan Venuti iz Guardie Scoglietto si je pri delu v delavnici ranil levo oko. Prepeljali so vse tri ponesrečence v triestinsko bolnišnico, kjer se zdravi tudi 39-letna Jolanda Leoni, ki ima na obrazu poškodbe od udarcev.

— **Utopljenec.** V bližini triestinske ribarnice je bilo najdeno truplo 44-letnega utopljenca Viktorja Santarose iz ulice Gaspere Gozzi. Verjetno se je sprehal ob obali, padel v morje, in ker ni bil plavalec, utonil.

— **Dečkova smrt pod tramvajem.** Mali Silvij Lorenzi iz ulice Istria 99 je hotel v bližini pokopališča sv. Ane v Triestu čez tramvajsko progo. Pri tem je prišel pod tramvaj in obležal s smrtnimi poškodbami po vsem telesu.

— **Premetna nesreča.** Sredi ulice Foraggi v Triestu se je prekučnil avtokar. Trije delavci, ki so bili na vozilu, so odnesli k sreči le lažje poškodbe. Zdravijo se v bolnišnici.

— **Ponesrečenci.** 58-letnega trenerja šolske Gimnazije je konj brenil na dirkališču Montebello v Triestu s takšno silo, da mu je zlomil desno nogo. 30-letnemu gasilcu Brunu Falconerju je priletel drobec železa v levo oko. Njegov vid na omenjenem očesu je v nevarnosti. Po rokah se je porazil med delom v delavnici »Omsa« mizar Anton Colussi. 28-letna Alojzija Furlanich iz Grette je padla s kolesa in si poškodovala levo nogo. 43-letna gospodinja Albina Zajc je prišla pod kolo in obležala s poškodbami po rokah in nogah. 12-letno učenko Giocando Giacomini iz ulice Ronchetto 17 je povozil kmetijski voz. Imela poškodbe na levi nogi. Ponesrečenci se zdravijo v triestinski bolnišnici Kraljice Helene.

triestinsko bolnišnico, kjer se zdravi tudi 39-letna Jolanda Leoni, ki ima na obrazu poškodbe od udarcev.

— **Utopljenec.** V bližini triestinske ribarnice je bilo najdeno truplo 44-letnega utopljenca Viktorja Santarose iz ulice Gaspere Gozzi. Verjetno se je sprehal ob obali, padel v morje, in ker ni bil plavalec, utonil.

— **Dečkova smrt pod tramvajem.** Mali Silvij Lorenzi iz ulice Istria 99 je hotel v bližini pokopališča sv. Ane v Triestu čez tramvajsko progo. Pri tem je prišel pod tramvaj in obležal s smrtnimi poškodbami po vsem telesu.

— **Premetna nesreča.** Sredi ulice Foraggi v Triestu se je prekučnil avtokar. Trije delavci, ki so bili na vozilu, so odnesli k sreči le lažje poškodbe. Zdravijo se v bolnišnici.

— **Ponesrečenci.** 58-letnega trenerja šolske Gimnazije je konj brenil na dirkališču Montebello v Triestu s takšno silo, da mu je zlomil desno nogo. 30-letnemu gasilcu Brunu Falconerju je priletel drobec železa v levo oko. Njegov vid na omenjenem očesu je v nevarnosti. Po rokah se je porazil med delom v delavnici »Omsa« mizar Anton Colussi. 28-letna Alojzija Furlanich iz Grette je padla s kolesa in si poškodovala levo nogo. 43-letna gospodinja Albina Zajc je prišla pod kolo in obležala s poškodbami po rokah in nogah. 12-letno učenko Giocando Giacomini iz ulice Ronchetto 17 je povozil kmetijski voz. Imela poškodbe na levi nogi. Ponesrečenci se zdravijo v triestinski bolnišnici Kraljice Helene.

Preveč dobrega ni dobro

Ljubljana, 29. julija.

V nedeljo po devetih zvečer sem se vozil s tramvajem z Viča proti mestu. Prispeli smo srečno do križišča ob bivši milarni. Ali prispe od nasprotne strani tramvaj? Potniki tega seveda ne vedo, pa tudi vozač in sprevodnik ne veda. Odločita se za čakanje. Čakanje je trajalo dobrih pet minut. Ko ni bilo iz mesta nobenega tramvaja, sta se vozač in sprevodnik po skupni konferenci odločila za vožnjo. Brrr... Tramvaj švigne s polno naglico mimo ovinka. Iz daljave pri Stanu in domu pa se že svetilka luč. Pričakovani tramvaj je torej vendarle prispel. Naš tramvaj je moral kreniti že iz bližine Stana in doma nazaj čez križišče in po drugem tiru. Tam smo počakali, da je pridrdral mimo naš tramvaj iz mesta. Noben potnik se pa ni spomnil, da bi stopil iz tramvaja in povprašal pri sprevodniku ali vozaču drugega tramvaja, če je to že zadnji voz iz mesta. Vozač in sprevodnik sta se znova posvetovala: Odpeljati, ali ne? Počakajmo. Torej dobro. Čakamo; pa traja spet predolgo. Voz! Se oglasi sprevodnik. — Tramvaj odpelje. Imeli smo srečo. Če bi bili zamudili dve sekundi, bi se bil nasproti tramvaj že toliko premaknil čez križišče ob Langusovi, da bi se lahko spet zapeljali malo nazaj, pa spet naprej. — Srečno smo mimo Langusove.

Na postajališču pred tobačno tovarno se tramvaj ustavi. Spet se peljemo naprej, toda samo nekaj korakov. Sprevodnik da znak, naj se tramvaj ustavi. Dva potnika sta se spomnila, da bi bilo dobro izstopiti. No, pa se ustavimo, da ne poročeta, da tramvajski osebe ni vljudo. Nekaj sličnega se nam pripeti na Boršnikovem trgu. Končno smo vendarle prispeli do Gradišča. Ljudje izstopajo. Sprevodnik da znak za vožnjo. Naprej! V naslednjem hipu spet znak: stoj! Nekdo pogleda pri sprednjih vratih, kaj se je zgodilo. Debeluhast možkar vstopa v tramvaj in ker je debeluhast, gre vstopanje počasi. Nič za to. Voz! Vozač uboga in odpeljemo se naprej tri, štiri korake. Stop! Spet se ustavimo. Dva fanta sta pozabila, kje bi morala izstopiti, pa sta izrazila svojo željo sprevodniku, ki da znak, naj se tramvaj ustavi. Potem se vožnja nadaljuje. V zvezdi izstopajo ljudje. Nekaj časa je treba še počakati, da ne bomo prehitro pred pošto. Dobro. Naprej! Tri, štiri metre smo že mimo postajališča. Na sprednji ploščadi se pojavi sprevodnik in da znak: stoj. Potem sproži, stojič ob sprednjih vratih, zelo zanimivo debato z dvema znancema, ki stojita spodaj pri tramvaju, če bosta vstopila ali ne. Vabi ju, naj vstopita ker vozi tramvaj naravnost v šiško, pa ju ne more prepričati. Ostaneta spodaj. Tramvaj nadaljuje vožnjo. Debatata je bila brezuspešna. Pri pošti sem izstopil. Prijetne vožnje mi je bilo dovolj. Kako je vozil tramvaj naprej, ne vem. Zadovoljil sem se z vožnjo do pošte in želez sopotnikom: Dober tek in srečno pot!

Sportni pregled

Držbne vesti iz hrvatskega športa

V nedeljo, 5. t. m., je v Zagrebu gostovalo slovaško vojaško nogometno moštvo Armade XI. Nastopilo je proti reprezentanci hrvatskih oboroženih sil, sestavljeni iz samih znanih najboljših hrvatskih nogometašev igralcev. Slovaki so zaigrali zelo poletno in so do 10 minut pred koncem vodili 1:0, nato pa so Hrvati dosegli dva zgoditka in zmagali takoli 1:2.

V Zagrebu so ustanovili ženski veslaški klub, ki mu predseduje Jelena Novakova. Članice kluba že redno vežbajo in se pripravljajo na prvi nastop. Hrvatsko državno prvenstvo v veslanju je bilo to nedeljo v Zagrebu.

V kvalifikacijskih tekmah za hrvatski nogometni finale, ki bo odločil letošnjega prvaka, je Gradjanski premagal v nedeljo, 11. t. m., v Zagrebu osječki Hajduk 4:0 (4:0), v revanši tekmi 18. t. m. v Osijeku pa celo 7:1. Haškovi so se tudi že kvalificirali za finale, dasi ne tako lahko kakor purgerji. V Zagrebu so premagali Zemun 4:0, naslednjo nedeljo pa izgubili 1:2. Zmaga Haška v Zagrebu je bila precej nezasuženo visoka, kar po udarjajo celo zagrebški časopisi. Zemunci so pokazali prav dober nogomet, precej pa še neizkušeniosti. Concordia je igrala kvalifikacijsko tekmo s sarajevskim Salkom, vendar njen izid ni še (nam namreč) znan. Skoraj gotovo je, da se bo tudi ona uvrstila med zadnje četvorice. Vprašanje četrtega člana je še nerešeno. Zanj se potegujeta osječki Gradjanski in zagrebški Ličani.

Razdeljevanje salam

Ljubljana, 29. julija

Prehranjevalni zavod vabi detašiste, naj dvignejo pri trdni Egidij Galbani na Bled, velsavi cesti, Figovčovo dvorišče, salame, ki jim jih je nakazalo tukajšnje Zdrženje trgovcev. Potrošniki bodo lahko dobili salame od 2. do 5. avgusta proti odrezku 703 navadne živilske nakaznice za avgust in sicer po 60 gramov na odrezek. Cena v prodaji na drobno je določena za debelo salamo na 38.70, za tanko pa na lir 37.85.

V nedeljo, 11. t. m., so bile na miramar-skem dirkališču v Zagrebu velike kolesarske dirke, ki jim je prisostvovalo okoli 5000 gledalcev. Odlikoval se je zlasti član Gradjanskega Josip Solman ki je v dirki prvotrazrednih dirkačev za zagrebško prvenstvo premagal Prosenika in zasedel prvo mesto. Vozil je s hitrostjo 41.865 km na uro, tretji je bil Čelensnik, član Zagreba. Solman je zmagal tudi v oenski vožnji pred Prosenikom. Največ zanimanja je bilo med gledalci za dirke z motornim dvostvom, v kateri je nastopilo pet dirkačev: Prosenik, Solman, Pokupek, Rebrič in Čelensnik. Proga je merila 18.750 m. Zaradi okvar in padcev so med dirko odstopili Prosenik Solman in Pokupek. Zmagal je Rebrič s povprečno brzino 50.640 kilometra na uro.

Na prvi letošnji plavalni prireditvi v Zagrebu je bila najuspešnejša 14letna Mila Korpes, ki je dosegla dva nova hrvatska rekorda. 200 m prsno je preplavala v 3:22, 100 m prsno pa v 1:35. Na isti prireditvi je startal tudi znani hrvatski plavalni rekorder Miloslav. 1000 m prsno je preplaval v 14:17.8, 100 m prsno pa v 1:02.2. Na tej progi mu je bil močan tekmelec Lovro Stakula, ki je podlegel le za malenkost. Stakula je dosegel čas 1:02.8.

Reforma italijanskega nogometnega športa

Glede na težkote, ki so v zvezi z vojno, je italijanska nogometna zveza nedavno izdala odlok o začasni preureditvi bodočega odigravanja nogometnega prvenstva. Sestavila je tri nove skupine, v katerih sodelujejo klubi prejšnjih divizij A in B pomešano. Odločilen za dodelitev v posamezno skupino je bil kriterij teritorialne bližine. S tem so hoteli izločiti predvsem dolge vožnje in nepotrebno dolge dopuste igralcem ki so večinoma pod zastavo.

Nove prvenstvene skupine so sestavljene takole:

1. skupina: Triestina, Gorizia, Venezia, Padova, Ambrosiana, Vicenza, Fanfulla, Cremonese, Parma, Modena, Bologna in Udinese.

2. skupina: Milano, Brescia, Pro Patria, Torino, Varese, Atalanta, Alessandria, Juventus, Genova, Liguria, Spezia, Novara.

3. skupina: Fiorentina, Livorno, Siena, Ancona, Pescara, Roma, Lazio, Mater, Napoli, Salerno, Bari.

V finale se bosta kvalificirala iz vsake skupine po dva kluba, ostali pa bodo igrali za italijanski pokal.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 29. julija: Marta.

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zelim si ljubezni.

Kino Sloga: Ognji veselja.

Kino Union: Noč po operi.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakardić, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; Murnayer, Sv. Petra cesta 78.

Prekrški predpisov o zateznitvi

Seznam oseb, ki so prekršile odredbe o zateznitvi:

Dolenc Ivan, Askerčeva 42; Bohine Pavla, Rimska 31; Kobler Marija, Gruharjeva ul. 3; Vrhovnik Franc, Askerčeva 42; Sterza Anton, Pražakova 12; Sacchetto Cesare, Kolodvorska 22; Petriček Robert, Miklošičeva 15; Oman Olga, Pražakova ul. 20; Gerdenc Rozalija, Wolfova ul. 1; Batistič Rihard, Pražakova 17; Beve Edmond, Pražakova 17; Brezigar Marija, Miklošičeva 15; Pokorn Ivan, Gregoričeva 17-b; Grošelj Davorina, Rimska 10; Premru Marija, Rimska 10; Maša Slavčeva, Kongresni trg 7; Zerjav Borut, Vegova ul. 2; Sos Elza, Wolfova 2; Dobričlet Ksenija, Vegova 2; Mikluš Julija, Wolfova 10; Serko Milan, Wolfova 10; Vrečko Marija, Wolfova ul. 1; Arko Katarina, Igriška 14; Sadik Garibald, Igriška 14; Derenda Katarina, Boršnikov trg 2; Vrhov Albini, Boršnikov trg 3; Lazar Meta, Cesta 29. oktobra 21-a; Damerčević Konstantin, Cesta 29. oktobra 18; Hubad Josip, Rimska 23; Tavčar Ljudmila, Rimska 23; Pimat Alojz, Rimska 23; Debeve Frančiška, Rimska 23; Bakovnik Zorka, Rimska 23.

Iz pokrajine Gorizije

— **Goriški nadškof K. Margotti** je za nekaj dni zapustil Gorizijo, kamor se vrne prihodnji teden.

— **Ljudsko gibanje.** Dne 24. julija sta bili v Goriziji samo dve rojstvi. Smrtnih primerov in porok ni bilo.

— **Negrode.** 28-letna Anelina Loviseck iz Lucinica je padla s kolesa in si zlomila levo ključnico. 6-letna Berta Cottar iz Gorizije je padla z drevesa in si zlomila levo nogo. Vrat in obe roki si je poškodovala pri padcu s postelje 84-letna kmetica Katarina Rutar iz S. Andree. 5-letni Viktor Brone iz Gračove si je pri padcu po stopnicah zlomil levo nogo. Ponesrečence so prepeljali v gorizijsko bolnišnico Brigata Pavia.

IZ SOLE

Učiteljica: »Mira, povej mi, ali je slon koristna ali škodljiva žival?«

Mira: »Škodljiva!«

Učiteljica: »Zakaj?«

Mira: »Zato, ker iz njegovih zob delajo tipke za klavir.«

IZ SOLE

Učitelj: »Zdaj sem vam razložil iz kakšnih snovi delajo blago za oblačila. No, Peter, povej mi iz česa so tvoje hlače!«

Učenec: »Moje hlače so iz očetovih starih hlač!«

Praznoverje

— Ah, ne morem vam povedati, kako praznoverna sem! — Mala, dražestna gospa Ana - Lore ga pahne od sebe. Že šest tednov lazi Jean za njo. Vsak čas je imel občutek: zdaj, zdaj ga bo uslišala, toda ona je vedno naša pretvezo, da ga je potisnila od sebe, kakor da ji preti nevarnost. Jean je bil prepričan, da vzrok ni bila samo njena krepost, ker je vedel, da ji je všeč. O tem je bil prepričan zlasti zato, ker ga je nekega večera celo poljubila, ne da bi bil to zahteval.

— Ah, če bi le vedeli, kako praznoverna sem! — To je bilo priznanje in celo vzrok, da ga je tako dolgo odklanjala. Takoj je namreč pripomnila: kako morete zahtevati od mene, naj postnem ljubica moškega, ki mi je prvič odkril ljubezen trinajstega v mesecu in povrh še v petek?

Jean se je zasmel: Kaj? Vi verujete v take neumnosti!

Njegovi dvomi je niso pokolebali in odgovorila mu je: — V vse verujem. Če hočete, da ostaneva dobra prijatelja, se morate izogniti takih šal.

— V kaj verujete? V vse! V kaj? Morda je bolje, da mi poveste, da ne bom več zbijal šal.

Drugi dan sta se srečala v živalskem vrtu. On ni nič mislil na njeno praznoverje. Ona je bila otožna, toda on jo je kmalu razvedril.

— Kaj vam je, Ana - Lore? Kakšne skrbi in nadloge vas tarejo?

Zmajala je z glavo in vzdihnila, čez nekaj časa je pa vendarle odgovorila:

— Ročna torbica mi je padla na tla in zrcalce v nji se je razbilo.

— Sedem let nesreče!

— Prosim vas nikar ne zbijajte šal.

Dva dobrotnika človeštva

Vincenz Czerny si je pridobil mnogo zaslug z zatiranjem raka, Albert Czerny pa otroških bolezni

Ljubljana, 29. julija. V znanosti, pa tudi v umetnosti srečujemo čestokrat ime Czerny. Tako je sloveči dunajski glasbeni vzgojitelj in pianist Czerny odgledal celo vrsto nemških umetnikov, med njimi tudi slavnega Franca Liszta. Zdravnik in znanstvenik Vincenz Czerny je položil temelje raziskovanju raka in borbi proti tej usodni bolezni. Končno moramo omeniti še Alberta Czernyja, ki je prišel z znanstvenim proučevanjem otroških bolezni in z borbo proti njim.

Prav je, da pozivimo spomin na oba velika, zaslužna moža in da si ogledamo delovanje ter napore obeh znamenitih dobrotnikov človeštva Vincenza in Alberta Czernyja, ki sta prinesla v sodobno zdravstvo nove metode in nove poglede. Jeseni 1901 je izšel v nekem berlinskem tedniku članek, ki poziva k organizirani borbi proti grozni bolezni raku ter k ustanovitvi posebnega znanstvenega zavoda, ki naj proučuje vzroke in način zdravljenja raka. Članek je napisal dr. Vincenz Czerny, ki je v svojem 40letnem delovanju zdravil na deset tisoče bolnikov, obolenih za rakom. Zaslužni zdravnik je bil predsednik nemškega kirurškega društva ter vseučiliški profesor v Heidelbergu.

Dr. V. Czerny se je rodil v Trtovem na Češkem. Za njegov razvoj in za vse njegovo nadaljnje delovanje je bilo odločilne važnosti povabilo slavnega T. Billrotha, da bi prišel k njemu za asistenta. V. Czerny se je rad odzval, saj je Billroth slovel kot zdravnik, ki je prvi prišel operacijsko zdraviti raka in ki je uvedel operacijsko tehniko tudi v borbi proti nevarnim boleznim želodca in grla. In V. Czerny je postal eden najbolj znanih, najboljše Billrothovih učencev. Ni se zadovoljil samo z dognanji ter izkuštvami svojega velikega učitelja, temveč je prišel tudi izpopolnjevati njegovo kirurško metodo. Ko pa je bil leta 1877 povabljen v Heidelberg, je pričela njegova zdravniška slava naraščati. Zdravil je v sebi vse odlike zdravnika in znanstvenega raziskovalca. Napisal je okoli 160 znanstvenih razprav. V teh svojih spisih je priobčeval svoja klinična in kirurška izkustva. Toda sam je delal o sebi, da zna veliko bolje sukati nož kakor pero.

Zaradi prenapornega dela z mikroskopom pa je V. Czerny obel na pljučni. In v tej nesreči je bila sreča za trpeče množice bolnikov. Očesna bolezen je namreč povzročila, da se je V. Czerny prišel vse temeljiteje pečati s poljskimi raziskovanjem živalskih bolezni in s kliničnimi prebrenji. Vse svoje sposobnosti in odlike je posvetil borbi proti raku. Blagodejne posledice niso izostale. Priobčil je že navedeni poziv v berlinskem tedniku, ki je imel živahne odmeve. Neka gospe iz Freiburga se je brez odzvala s tem, da mu je poslala za borbo proti raku prvih tisoč mark. Ni ostala oamljena. Neki bogataš je poklonil za ta namene 100.000 mark. Plemeniti zgledi so potegnili za seboj še druge, ki so prispevale lepe zneske. V. Czerny je bil vesel sadov svojega vzvišenega prizadevanja. Že pet let po tistem pozivu je bil v Heidelbergu slovesno odprt prvi zavod za eksperimentalno raziskovanje ter proučevanje raka.

Toda V. Czerny je šel še dalje. Ustanovil je mednarodno društvo za raziskovanje raka. S tem je tudi na mednarodnem torišču ustvaril temelje velikopotezne organizirane borbi proti raku.

Sicer niso še danes povsem znani ter raziskani vzroki raka, je pa dobro znana metoda, ki kaže, kako je mogoče to bolezen ob pravočasnem zdravljenju uspešno zdraviti. V tem pogledu pripada velika zaslug V. Czernemu, ki je s svojimi izkuštvami, dognanji ter neumornim trudom omogočil te zdravstvene uspehe. To bomo lahko razumeli, če poudarimo, da je bil V. Czerny v prvi vrsti kirurg. Izkuštvo je pokazalo, da je pravočasna operacija najbolj učinkovita, najboljši postopek v borbi proti raku. Toda V. Czerny se ni omejeval samo na kirurško stran zdravljenja. Svojo pozornost je posvetil tudi drugim načinom zdravljenja. V njegovem heidelbergem zavodu so se posluževali namreč pri tem tudi rentgenskega obsevanja, toka visoke napetosti in radia. V. Czerny je gledal na to, da so bili uspehi kliničnih opažanj v primerem soglasju s poljskimi raziskovanji na posameznih živalih. Na ta način ni bilo samo omogočeno spoznavanje razvoja te bolezni, ampak je bila hkrati tudi preizkušena vrednost različnih zdravil.

V. Czerny je umrl leta 1916. zaradi

prenapornega, težkega dela. Še pred svojo smrtjo je dal pobudo za ustanavljanje zavodov po heidelbergem vzorcu tudi po drugih evropskih državah. Tako so bili ustvarjeni temelji za mednarodno, dobro organizirano borbo proti raku. Glavni uspeh teh prizadevanj pa so predpogoj, ki omogočajo, da bolezni raka pravočasno spoznamo. Rak je namreč ozdravljiv, če ga pravočasno odkrijemo in če ga pravilno, energično zdravimo.

Druga močna osebnost v zdravniških vrstah je Albert Czerny, ki je bil rojen kot sin železniškega inženjerja v Plzni na Češkem. Kar je Vincenz Czerny v zgodovini borbe proti raku, to pomeni Albert Czerny v zdravljenju otroških bolezni. Svojo kariero je pričel s sistematičnim proučevanjem raznih otroških bolezni. Najprej je A. Czerny uvedel za vsakega bolnega otroka poseben bolezenski listek. Na tem listku so beležili pojav in razvoj bolezni. Na ta način je zbral ogromno gradiva, ki mu je omogočalo sestavo proučevanje otroških bolezni, pa tudi pridobitvenih ter podedovanih otroških lastnosti.

Albert Czerny je bil prvi v zdravniški vedi, ki je dognal, da so podedovane lastnosti zelo važne čimtelj v razvoju otroških bolezni. In ta ugotovitev je imela v zdravstvu ogromen pomen.

Veliko pozornost je vzbudila njegova knjiga, v kateri dokazuje Czerny, da so otroci nagnjeni k podedovanju kožnim boleznim. Praktičnega pomena je njegov nasvet, naj se deca ne hranijo preobilo. Tudi naj ne uživa preveč mleka in mesa. Zelo pa priporoča rastlinsko hrano. — Svoj sloves je potem še utrdil, ko je odkril pravo bistvo skrofuloze, ki je po nje-

govem mnenju neke vrste otroška jetika. Uspehi Alberta Czernyja so pospešili njegovo kariero. Leta 1913 je postal ravnatelj otroške klinike v Strassburgu, nato pa je prevzel vodstvo otroškega zdravstva v Berlinu. Tukaj je nadaljeval svoja raziskovanja in jih zbral v sloviti knjigi, ki jo je izdal skupno s svojim učencem Kellerjem pod naslovom »Otroška prehrana, prehranitvene motnje in prehranitvena terapija.« To delo je postalo žarišče ter izhodišče za vsa znanstvena raziskovanja na področju zdravljenja bolnih otrok.

Toda Albert Czerny ni bil samo znanstvenik in zdravnik praktični druževal je v sebi druge odlike, ki segajo na področje mladinske vzgoje. V zdravniku je videl tudi vzgojitelja bolne dece. Njegovo mnenje je bilo, da je le oni rešitelji dece pred poplavo otroških bolezni, kdor ume spoznati otrokove telesne in duševne posebnosti. Ravno v spoznanju je možnost, da se pravočasno prepreči gotove nevarnosti, ki bi utegnile preiti k boleznim nagnjenim otrokom. V duhu teh svojih spoznanj je Albert Czerny vplival na svoje stanovske tovariše, na svoje dijakke in učence. Napisal je knjigo »Zdravnik kot vzgojitelj dece«. V tem svojem delu opozarja starše, zdravnike in vzgojitelje na to, kako bodo lahko pravočasno opazili in preprečili gotove motnje, ki bi utegnile biti zelo kvarne za telesni in duševni razvoj dece, če bi jih zanemarjali. Ko motrimo v naših dneh že zelo razveseljuje uspehe v borbi proti raku in najrazličnejšim otroškim boleznim, se s hvaležnostjo spominjamo zaslug in naporov Vincenza ter Alberta Czernyja v njihni plemeniti, vzvišeni službi človeštva.

Majhen je naprstnik, toda važen

Kurioznosti in zanimivosti iz njegove zgodovine

Govoriti o drobnem naprstniku na roki pridne žilvice ali krojača skoraj ni vredno, ker je tako majhen, da ga človek ko naj opazi. In vendar je ta drobna, iz jekla narejena vsakdanja potrebščina zelo važna, kajti mnogi poklici bi je ne mogli pogrešati. Naprstnik sega daleč nazaj v stare čase in nihče ne ve povedati točno kdaj se je pojavil na svetu. Prvo točnejše poročilo o njem izvira iz 12. stoletja. V kabinetnem muzeju v Darmstadtu hranijo iz bronce vlit naprstnik, ki so ga izkopali leta 1848 na gradu Tannenberg. Ker je bil ta grad leta 1399 zaradi roparskih napadov njegovih gospodarjev porušeni in pozneje ne več zgrajen, je bila starost najdenega naprstnika, ki ima približno obliko sedanjega, točno ugotovljena.

Stara nemško mesto Nürnberg je bilo glavni sedež izdelovanja naprstnikov. — Nürnberg je že v starih časih slovel po izkuštvih obrtnikov. Izdelovanje naprstnikov se omenja prvič l. 1462. Takrat pa izdelovalci še niso bili organizirani v posebnem cehu, temveč so bili v manjših skupinah okrog l. 1533 se priključili vsaki okoli. Šele l. 1534 so se pojavili naprstniki kot izdelki posebne obrti, ki je dobila l. 1537 svoj red. V starih časih so izdelovali naprstnike iz medenine, pločevine in železa.

Iz dveh nürnberskih delavnic izvirata

dva naprstnika, ki ju hranijo v germanškem muzeju v Nürnbergu. Prvi je precej ozek in koničast, na njem je več okrasov. Pod luknjico je več okroglih pečatov, okrašenih s zvezdicami, orli, lilijami itd. pod njimi je pa vrezan izrek »Kogar hoče Bog je moj cilj« in letnica 1595. — Drugi naprstnik je pa tako velik, da bi si ga lahko nataknili na prst orjaka. Gotovo je največji, kar jih pozna svet. Gre namreč za lepo kovan pozlačeni pokal, ki ima obliko na podstavku stoječega naprstnika. Napis na robu pove, da je bil posvečen l. 1586 nürnberski krojaški obrti. Gotovo nürnberskim krojačem noben naprstnik ni tako ugajal kakor ta. Pregovor, da ga je popil krojaček ena naprstnik in se ga je nalezil, je izgubil tu svoj strupeni posmeh. Pozneje so izdelovali zlatarji naprstnike iz plemenite kovine in okrašeni so bili z dragulji. Ob koncu 17. stoletja so sloveči umetniki opremili naprstnike z bakrorezi.

Zdaj so naprstniki jekleni in izdelujejo jih v tovarnah enostavno brez vsakih okrasov ter so pač vsakdanja potrebščina, in ker gredo v promet v velikih množinah. In z njimi nam je pomagamo več kakor z njihovimi dragocenimi bratci iz starih časov, ki so služili bolj v okras kakor pa v praktične svrhe, čeprav so ljudje že v starih časih z njihovo pomočjo šivali.

Največje srednje-evropsko kopališče

Dunajčani imajo na Donavi veliko moderno urejeno kopališče. 24 kopališč ima Dunaj. Največje in najbolj znano med njimi je Gänseheudel, ki obsega 320.000 m² in ima nad 10.000 kabin. V njem je prostora za več deset tisoč kopalcev. To na otoku zgrajeno kopališče je pravi dunajski Lido, kamor zahajajo večinoma stalni kopalki. Promet v njem je seveda najživahnejši. Slenovalci hiš okrog slovečega dunajskega Pratra pa hodijo v Stadion, velik spornik bazen s tribunami. Tu pogosto prirejajo tudi plavalne tekme.

Ljubitelji kopanja v Donavi najdejo ob kolodvoru Franc Jožefa vse kar si poželeti. Več kilometrov daleč se razprostirajo kabine. Dobri plavalci pa hodijo v Greifenstein ali Kitzendorfer. Mnogi tudi v Rokav Klosterneuburga, kjer so zelo udobne solne kopeli. Ob vzhodu Leopoldsdorgerja je tudi zelo lepo kopališče Kuhelau, ločeno z visokim nasipom od reke. Zapadni okraj Dunaja imajo svoje kopališče na Kongress-

nem trgu in Ottakringu, kjer je 4.000 kabin. Manjša kopališča so v Dunajskem gozdu. Najlepše lego ima pa kopališče Krapfenwald, zgrajeno v gozdu s krasnim razgledom na ves Dunaj. Kopališče Gänseheudel je največje v Srednji Evropi.

Robinsoni naših dni

V Atlantskem oceanu stoji samotni otokček Trista da Cunha, oddaljen v zrčni črti od Buenos Airesa 4.700 km, od rtiča Dobre Nade pa 3.300 km. V bližini tega otoka sta še dva naseljena otoka. Na otoku Trista da Cunha žive potomci brodolomcev življenje Robinsona v pravem pomenu besede. Nobenih pisanih znakov ne poznajo in vendar še ni bil storjen na otoku noben zločin. Ljudje žive tu patrijarhalno življenje v velikih družinah in vsaka ima svojega poglavarja. Val so zadovoljni in prav nič ne čutijo puščobe okrog sebe. Vsi so krepkih postav in izredno lepi.

Na otoku Trista da Cunha zasebne lastnine prav za prav ni. Zemlja in vse premoženje so last vseh. Če pripeše k otoku parnik in pripelje kaj prebivalcem, si ti med

Pokopališče Verano v Rimu, ki so ga razdejale bombe anglosaških letal

seboj pravično razdele, upoštevajoč dejansko potrebo. Pojma denarja otočani skoraj ne poznajo. Zdravnika ne potrebujejo, ker tudi bolezni ne poznajo. Za vsak slučaj imajo v guvernerjevem poslopiju ročno lekarno, ki jo pa uporabljajo zelo redko. Stevilo otočanov se je zadnja leta močno povečalo. Prebivalci tega otoka so kot rečeno potomci brodolomcev, večinoma Angleži, Američani, Nizozemci, mešanici z otoka Sv. Helene in Severne Avstralije, nekaj je pa med njimi tudi Italijanov. Vsi so zelo navazani na svoj otok in odklonili so poziv vlade, da bi se preselili na celino, kjer bi dobili brezplačno mnogo zemlje.

Čudne hlače

Približno pred 140 leti je bil objavljen v nekem vodilnem modnem listu članek, ki je bilo v njem rečeno med drugim: vrednost krepke moške noge prihaja zdaj med vojno vedno bolj do izraza. Takrat se je bilo pričelo razdobje tako zvanih stoječih hlač. Segale so od čevljev do bokov in tesno so se oprijemale nog. Na njih ni smelo biti nobene gube. Vsa moški, ki je polagal količjak važnosti na svojo zunanost, je

nosil take hlače. Oblačili so jih včasih na seboj take telesu so se posušile. Slaba stran teh čudnih hlač je bila v tem, da moški v njih sploh ni mogel sedeti, temveč je moral ves čas stati.

Človek prodira v skrivnosti narave

Nekatere vrste sadja in cvetja imajo čisto drugačno obliko, kakor jo dobe od narave. Tu pa tam vidimo take pojave v naravi sami, vendar so zelo redki. Znanost je namreč tako napredovala, da lahko dajejo ljudje cvetju in sadju obliko, kakršno sami žele. V tem pogledu so zanimivi poskusi znanega raziskovalca prof. A. Pisoriana. Njemu se je posrečilo s pomočjo elektromagnetnih valov dati cvetju in sadju željeno obliko. Delal je poskuse s cvetnim praškom, ki je bil izpostavljen vplivu elektromagnetnih valov. S tem praškom je oplojil rastline in nastale so oblike, kakršnih bi v naravi nikoli ne bilo. Tako človek polagoma prodira tudi v skrivnosti narave.

Križanka št. 103

1	2	8	4	5	6	7	
8					9		10
11				12	13		
14		15					
16				17	18		
19				20			
21			22				
		23				24	
	25			26	27	28	
29							
30					31		
	32		33				
34					35		
36				37	38	39	40
			41		42		
43	44	45		46		47	
48				49		50	
51							

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. lastnik javnega lokala, 8. uglajeno obnašanje, 9. nedolžni zaimek, 11. dlaka, koca, 12. žensko ime, 14. naglo oditi, uiti, 16. velika čevljarska

industrija v Zlinu, 17. poziv, prošnja, 19. prijatelj (franc.), 20. počasi (srb.), 21. egipčanski sončni bog, 22. srednjeveška utrdba, velika stavba, 23. trije enaki samoglasniki, 24. Ludolfovo število, 25. tuja kraljica za Društvo narodov, 28. nagib, povod, vzrok, 29. pokrajina v Turčiji, 30. obojestransko poplapan, 31. dvojica, 32. največji vodni pili, 34. bel konj; vzorec, predloga, 35. osebni zaimek, 36. obe v naravi, 37. latinski veznik, 39. circa, 41. odvrtnost, ogabnost, 43. državnica v Arabiji, 46. stlačen sneg, 48. žensko ime, 50. pritok Urala, 51. reka v sev. Finski.

Navpično: 1. pritok Save pred Beogradom, 2. država v USA, 3. obesen biti, 4. okrajšan podredni veznik, 6. človek, ki je popolno nasprotje, 7. pregovor, 10. topline na Češkem (y=i), 13. presledek, odmor, počitek, 15. začetek žalosti, 18. erbij, 20. žalilen, klevetniški, 22. njega, 23. cerkveno prokletstvo, izobčenje, 24. alkoholiziran človek, 25. zvezek, del knjige, 27. stara beseda za pivo, 28. dotikam se, 29. začetek besede, 33. samo, edino, 34. platnena zaklonišča in zbirališča na prostem, 38. krajevni prislov, 40. Obri, 41. pokvarjen, 42. povratni zaimek, 44. ne bev, ne —, 45. turški gospodar, 47. močen zvok, 49. medmet.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 102

Vodoravno: 1. pajek, 6. nujni, 10. aga, 12. otep, 13. Marat, 15. Avala, 18. rok, 19. mezeg, 20. zdati, 21. pr. 22. es, 29. leden, 24. slana, 25. USA, 26. hotel, 27. slava, 28. trik, 29. enoten, 31. elite, 32. klci, 33. nov, 34. ura, 35. kopaka, 36. ar.

Navpično: 1. poreden, 2. Atos, 3. Jek, 4. ep, 5. Bazel, 6. nag, 7. ut, 8. nadev, 9. Ivana, 10. ali, 11. ga, 13. meden, 14. Ren, 16. ata, 17. brakir, 19. meter, 20. zlato, 21. psica, 23. kot, 24. sli, 25. Uri, 26. hov, 27. sla, 28. tla, 30. no, 31. Er, 32. K(ričan) P(agliaruzzi).

P. G. WODEHOUSE:

36

Mala Pepita

Humorističen roman

Vendar me ta rastoči občutek tovarištva ni vznemirjal. Zmerom sem prežal pri sebi na prvo najmanjše znamenje nevarnosti, da se izneverim zvestobi do Cintije, toda moje prijateljstvo do Audrey se mi ni zdelo niti malo sumljivo; narobe, še krepilo me je, ker sem ga imel za dokaz, da je vsaka nevarnost minila. Vseh zadnjih pet let se mi je bila domišljija vrtela okrog nje, dokler je ni povzdigla v nekakšno višjo, polbožje bitje; to, kar sem doživljal zdaj, pa je bilo, ne da bi se bil sam zavedal, naravna reakcija na tisto duhovno stanje. Namesto boginje sem bil našel človeško bitje, s katerim sem mogel živeti v mirnem prijateljstvu; in domišljaj sem si, da sem povzročil to izpremembo sam, ko mi je zgolj z močjo volje uspelo pripraviti Audreyo do pametnega gledanja na stvari, kakršne so bile v resnici.

Zdi se mi, da tudi nespametna večja podobno misli o planu. In njena zadnja misel, ko plane vanj, je najbrže ta, da si čestita, ker se ji je posrečilo priti z njim v tako pametno in zadovoljivo razmerje.

In ko sem se čutil dokončno pomirjenega in zadovoljnega s seboj, se je zgodila nesreča.

Bilo je baš v sredo, ko sem imel pol dne prosto. Dež je razsajal po okenskih župah, in misel na partijo biljarda v gostilni me je vse premalo mikala, da bi si bil zaradi nje naložil dve miljli dolgo pot po vesoljnem potopu. Zato sem se vgnezdil v pisarni, kakor sem vedel in znal. V kaminiu je veselo gorel ogenj; tema, ki so jo prekinjali samo odsevi plamena, škrabljanje dežja po oknih, moja pipa, ki je izvrstno vlekla, in gotovost, da ima Glossop opravka v mojem razredu, vse to me je delalo mirnega in nagnjenega k premišljevanju. Audrey je v salonu igrala na klavir, in zvoki njene glasbe so skozi zaprta vrata slabotno prihajali do mene. Spoznal sem komad, ki ga je igrala, in jel ugibati, ali ji zbuja enake misli kakor meni.

Godba je utihnila. Slišal sem, kako so se odprla najprej vrata salona, nato pa vrata pisarne. Audrey je stopila v sobo.

»Oh, nisem vedela, da ste tu,« je dejala. »Vsa prepražena sem, V salonu je ogenj ugasnil.«

»Pridite semkaj in sedite,« sem odgovoril. »Saj vas ne moti, da kadim?«

Z nekakšnim ponosom sem ji primaknil naslajč. Evo, zdaj sem bil z Audreyo sam v tej sobi, razsvetljeni samo od ognja v kaminiu, a srce mi je pravilno utripalo in glava mi je bila hladna. Za hip sem se videl kot utelesenje silnega moča, ki z mirnim duhom in železnim roko brada svoje občutke. To ni bilo kar si boji!

Ona je nekaj minut molčala in pazljivo zrla v ognjene jezičke, ki so zdaj za zdaj sikali izmed žarnega oglja. Zunaj je bilo kar naprej, dež je buhoma udarjal ob šipe.

»Tu je zelo prijetno,« je nazadnje rekla Audrey.

»Miren kotiček.«

Znova sem si natlačil pipo in jo prižgal. Pri svetlobi vžigalice sem za hip ujel njene oči. Nekam sanjave so se mi zdele.

»Sedel sem tu in vas poslušal, ko ste igrali,« sem dejal. »Zadnji napev mi je bil všeč.«

»Tudi v starih časih vam je bil všeč.«

»A, še pomnite? Morda se spominjate nekega večera, ko... Pa ne, saj ni mogoče, da bi se spominjali.«

»Katerega večera?«

»Oh, pravim vam, da se ne morete spominjati. Bil je neki večer, ko ste igrali isti napev. Meni je ves čas ostal v spominu. Bila sva v delavnici vašega očeta.«

V nenadni kretnji je vzdignila obraz proti meni. »Da, in potlej sva šla ven in sva sedela v parku.«

Razburjen sem sedel pokonci.

»In potem je prišel neki človek s psom,« je rekla.

»Ne, z dvema psoma.«

»Z enim, z enim.«

»Pravim, da z dvema. Eden je bil buldog, drugi pa foksterijer.«

Buldog se spominjam... A bogme, res imate prav. Foksterijerja je tudi imel, s črno liso na levem očesu.«

»Na desnem očesu,« je Audrey popravila. »Da, da, res je, na desnem. Približali so se, in vi...«

»Čokoladne bonbončke sem jima dajala.«

Počasi sem se naslonil vzrak.

»Izreden spomin imate,« sem menil.

Sklonila se je proti ognju, ne da bi mi odgovorila. Dež je kar naprej škralbajl po šipah.

»Torej vam še vedno ugaja, če igram, Peter?« je vprašala nazadnje.

»Bolj ko kdaj. Zdi se mi, da je zdaj v tej glasbi nekaj, česar prej ni bilo. Sam ne vem, kaj... Nekaj...«

»Najbrže izkušnja, Peter,« je mirno dejala. »Pet let več imam kakor takrat, in v teh petih letih sem toliko videla! Življenje morda ni zmerom prijetno, ali... Skratka, napravi nas zmogne, da bolj igramo klavir. Izkušnja gre človeku do srca, odtod pa pa menda prehaja v konce prstov.«

Zdelo se mi je, da govori z nekakšno trpkobo. »Ste imeli ta zadnja leta težave, Audrey?«

»Precej težav.«

»Ubožica.«

»Sebi se ne smilim... Marsikaj sem se naučila.« Spet je utihnila in se zastrmela v ogenj.

»Na kaj mislite?« sem jo mahoma vprašal.

»Oh, na toliko reči!«

»Prijetnih?«

»Vsake vrste. Zadnje, na kar sem mislila, je bilo prijetno: namreč, kako srečna sem, da sem dobila delo, ki ga zdaj opravljam. Če ga primerjam s tolikimi drugimi stvarmi, ki sem jih delala...«